Financiële aspecten

1. Economische impact

Een veehouder heeft drie mogelijkheden om de emissie op locatieniveau terug te brengen tot het plafond:

- Installeren van emissiearme stalsystemen;
- Voer- en managementmaatregelen;
- Minder dieren houden.

Uiteraard zijn er combinaties mogelijk. De eerste vergt forse investeringen; de derde optie verkleint de bedrijfsinkomsten. De tweede optie kent nu nog weinig keuzemogelijkheden (ivm meten en borgen).

Door het locatie-emissieplafond hebben ondernemers niet meer de mogelijkheid de emissiewinst door emissiereductie per dierplaats te benutten voor uitbreiding van het aantal dierplaatsen, voor zover dit al mogelijk was vanuit andere regelgeving (omvang/vulling bouwvlak, staldering, andere milieuregelgeving).

Dat betekent dat zij investeringen voor emissiereductie moeten (kunnen) terugverdienen op basis van het huidige aantal dierplaatsen. De mate waarin dit economisch haalbaar is, hangt af van de omvang van de investeringen in relatie tot de (ontwikkelingen in de) opbrengst van hun producten en de overige bedrijfskosten, maar zeker bij het investeren in stalsystemen zal het effect op het bedrijfsresultaat in veel gevallen dusdanig zijn, dat het voortbestaan van de onderneming in het geding komt.

Hier staat tegenover dat onder de huidige jurisprudentie het opvullen ook al niet mogelijk is. En dat in principe er meer mogelijkheden zijn om emissie te reduceren (via voer- en management); dit is op dit moment nog zeer beperkt doordat de keuzemogelijkheden op dit vlak nog bepekt zijn (ivm meten en borgen).

Deze impact is op niveau sector/provincie te mitigeren door buiten een bepaalde zone (5 km) in de passende maatregel toe te staan dat wel wordt opgevuld tot de vergunde emissie, mits dit gepaard gaat met een even grote afname van één of meer locatie-emissieplafonds binnen die zones. Hiermee hebben locaties buiten de zone op het moment van weer op gang komen van vergunningverlening extra ontwikkelperspectief. Voor de Natura2000 gebieden betekent dit extra winst omdat de emissie zich afwaarts verplaatst (zonder toe te nemen), wat leidt tot minder depositie in de Natura2000 gebieden[1].

Voorbeeld:
Veehouder 1 buiten de zone heeft nu vergunde emissie van 100. Locatie-emissieplafond wordt 75. Het bedrijf kan of wil dit niet met investeringen, voer&management of minder dieren realiseren en koopt de 25 van veehouder 2. Zijn locatie-emissieplafond wordt dan 100.

Veehouder 2 binnen de zone heeft nu vergunde emissie van 50. Locatie-emissieplafond voor wordt 25. Hij besluit te stoppen en verkoopt die 25 aan veehouder 1. Het locatie-emissieplafond van veehouder 2 wordt 0.

Voor de hand liggende gedachte is dan staldering af te schaffen, want deze regelt op een andere manier iets vergelijkbaars en de combinatie kan complex worden. Hierbij moeten we wel kijken naar het effect op gezondheid (geur, fijn stof).

[1] De ammoniak verdwijnt natuurlijk niet in het niets, maar slaat (relatief) meer neer in gebieden waar we dit in het huidige beleid minder problematisch vinden: de rest van Brabant/Nederland/buitenland.

2. Financiële tegemoetkoming

Met bovenstaande aanpak hebben veehouders binnen de zone op termijn (namelijk als de vergunningverlening weer op gang komt) een nadeel ten opzichte van veehouders buiten die zone omdat ze kosten moeten maken om te kunnen voldoen aan het locatie-emissieplafond en dit niet kunnen compenseren door via uitbreiding aantal dieren de vergunde emissie op te vullen. Veehouders buiten de zone moeten als zij willen opvullen extra kosten maken omdat zij locatie-missieplafond moeten bijkopen. Naar verwachting is dit bedrijfseconomisch aantrekkelijk. Daar staat wel tegenover dat er nu helemaal niets kan omdat er nauwelijks tot geen vergunningen kunnen worden verleend.
Vanuit dit gegeven is het te billijken om veehouders binnen de zone financieel te ondersteunen bij het terugbrengen van hun emissie tot het locatie-emissieplafond. Dit draagt (sterk) bij aan het benodigde draagvlak voor deze aanpak in de sector.
Compensatie kan door dit te doen via paragraaf 7.1 Maatwerk omgevingskwaliteit van de Beleidsregel Omgevingsrecht (dd 1-7-2025). Hierin is het mogelijk vermindering van ammoniakemissie in te brengen ad €15 per kilo. Door de Ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte een toereikend budget te geven het zo 'opkopen' van het verschil tussen vergunde emissie en locatie-emissieplafond voor te financieren, kan de ORR het in de loop van de tijd weer terugverdienen met woningbouw op daarvoor geschikte locaties, waarmee er ook een bijdrage wordt geleverd aan de opgave voor woningbouw.

Hierbij moeten we een aantal zaken uitzoeken:

- Bedrijfseconomische analyse / check op het bovenstaande. Voorlopige inschatting is dat het bedrag per kilo NH3 hoger zal moeten zijn om een reële vergoeding te bieden.
- Is het beschreven nadeel compensatieplichtig 5.1.5
  5.1.5
  5.1.5
  5.1.5
  5.1.5
  5.1.5
- Hoe moeten we een en ander vorm geven dat een vergoeding als beschreven aan te merken is als geoorloofde staatssteun?
- Wat is de potentiële omvang van de vergoeding (analyse veehouderijenbestand binnen de zones)?

Vingeroefening aantal bedrijven en emissie

Op basis van KRD (9 september 2025)

	Brabant		N2000 + 5km		aandeel N2000+5	
Bedrijfstype	#	NH3	#	NH3	#	NH3
Varkens	1340	4136004	571	1699609	43%	41%
Geiten	117	270618	67	152801	57%	56%
Konijnen	28	74058	12	26343	43%	36%
Melkrundvee	3681	5980305	1875	2902070	51%	49%
Nerts Vos	72	125626	20	42496	28%	34%
Overige	7	2043	5	1822	71%	89%
Paarden	1659	344935	874	174401	53%	51%
Pluimvee	465	2377016	216	1138377	46%	48%
Schapen	234	48093	131	29682	56%	62%
Vleesvee	650	1157183	289	435814	44%	38%
voormalig bedrijf	4	5433				
zeer gering van omvang	45	1470	29	1158	64%	79%
Totaal	8302	14.522.784	4089	6.604.572	49%	45%

Stel: gemiddeld is het verschil tussen vergunning en LEP 25%, dan is het benodigde budget voor financiële compensatie bij €15/kg NH3 (afgerond): 25 mln. [Ik denk dat dit te weinig is]